

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5.00; voor de buitensteden franko p. p. f 6.00.

Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan "het Bureau van de TIJD."

WOENSDAG 25 APRIL.

Advertentiën van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor grootte letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 24 April.

Wij hebben gisteren uit het nieuwe spoorweg-ontwerp de rigtingen alsmede de wijze van aanleg aangewezen. Wij hebben heden het wetsontwerp-zelf met de daarbij behorende Memorie van Toelichting ontvangen, waaruit wij het voornaamste mededeelen, zonder voorts nog opmerkingen van onzen kant te maken.

De wet heeft slechts twee artikelen. Artikel I luidt als volgt: "voor rekening van den Staat worden spoorwegen aangelegd." [Volgt de reeds bekende opgaaf der lijnen.] Art. 2: "Jaarlijks wordt voor den aanleg der in het vorig artikel genoemde spoorwegen ten minste tien miljoen gulden op de Staatsbegroting uitgetrokken."

In de Memorie van Toelichting betoogt de Regering in de eerste plaats uitvoerig dat Staatslijnen de voorkeur boven gekoncedeerde verdienen. Zij voert verschillende redenen aan tot wederlegging der beweringen, welke veelal tegen staatspoorwegen worden in het midden gebracht, waarvan de voornaamste zijn dat de Staat duurder bouwt dan particulieren, dat bijzondere maatschappijen spoediger met den aanleg gereed komen dan de Staat, en dat de Staat, tot eigen aanleg overgaande, geen weerstand zal weten te bieden aan talrijke eischen, die met aandrang zullen worden ingebracht. Na hare bedenkingen tegen deze punten te hebben medegedeeld, somt de Regering de volgende voordeelen van staatsbanen op:

1° Zij waarborgen meerdere dengdelijkheid en bijgevolg meerdere veiligheid.
2° De Staat kan bij den aanleg na een vooraf besloten plan te werk gaan, en aldus een gerond uitzicht op het tot stand komen van een bevredigend geheel openen.

3° Daarenboven ontkomt men aan het gevaar dat onze spoorwegen in vreemde handen zouden komen, hetgeen bij sommige eventualiteiten groote gevaren kan opleveren, terwijl, volgens de Regering, aan de toepassing van een zuiver concessiestelsel, zonder hulp of ondersteuning van staatswege, toch niet te denken valt. Ook de wijze van exploitatie, wat aansluiting der treinen, vertrek-uren enz. aangaat, door bijzondere maatschappijen, laat veel te wenschen over, wat men van den Staat niet te vreezen heeft, wijl deze geen winstbejag als uitsluitend doel beoogt, en gehouden is voor het welzijn des lands te zorgen, terwijl particulieren in de eerste plaats voor zich zelven zorgen.

De Regering erkent dat de meerderheid der Tweede Kamer zich tegen het denkbeeld van staatspoorwegen verklaard heeft. Doch hierop is de wensch, om door aanneming van hetgeen werd voorgesteld spoorwegen te verkrijgen, niet zonder invloed geweest. Daarenboven werd die meerderheid bij elk nieuw onderzoek geringer, en het laat zich verwachten dat de geschiedenis der jongst behandelde spoorwegvoordragt vele andere leden van hunne voorliefde voor het concessiestelsel zal hebben teruggebragt.

Omtrent de rigting wordt aangemerkt dat die voor den Noorderspoorweg nagenoeg dezelfde is als bij de vervallen concessie. Arnhem wordt als uitgangspunt behouden om te Zutphen de kortere verbinding met Noord-Duitschland te verkrijgen, terwijl de regstreeksche verbinding tusschen Utrecht en Zwolle enz. reeds verzorgd wordt door de onlangs toegestane concessie aan de heeren van Lockhorst en C.

Het bezwaar, dat Almelo niet wordt aangedaan, wordt gedeeltelijk vergoed door de lijn langs Delden en Hengelo te voeren. Later kan een zijtak of paardenspaan naar Almelo worden aangelegd.

Voor de lijn van Enschede naar de Pruisische grenzen is van een of twee aansluitingen sprake, afhankelijk van later te voeren onderhandelingen.

De zijtak van Zwolle naar Kampen vervalt, omdat de Regering meent dat zijtakken vooreerst moeten worden uitgesteld.

Ivenzoo meent de Regering, bij afwijking van het vorig ontwerp, de noorderlijn over Heerenveen naar Leeuwarden in plaats van over Assen naar Groningen te moeten leggen, waartegen echter de laatste stad een

regstreeksche verbinding te Arnhem met den Hannoverischen spoorweg erlangt.

Zuiderspoorweg. Uitgaande van Maastricht of Meerssen, volgt de zuiderlijn den linker Maasoever langs Roermond tot Venlo.

Dat de overtocht van de Maas te Venlo en niet te Roermond geschiedt, wordt door de belangen van 's Rijks defensie geboden; men heeft dit punt rijpelijk overwogen, en, niettegenstaande den omweg, de doortrekking tot Venlo verkozen. Voor het binnenlandsch verkeer in dit deel van Limburg zal hiërdoor een groot voordeel verkregen worden, vooral in de tijden als de Maas tot een laag pijl daalt en de scheepvaart daardoor tusschen Maastricht en Venlo wordt bemoeijelijkt of onmogelijk gemaakt.

Tot verbinding van Venlo met Tilburg kwamen verschillende rigtingen in aanmerking. 's Hertogenbosch lag te noordelijk om in de lijn te worden opgenomen; en wilde men de meer regstreeksche lijn langs Oirschot volgen, dan kwam men te zeer in strijd met de belangen der verdediging. Van daar dat het punt van aansluiting werd gekozen.

Dit punt Boxtel alzo aangenomen zijnde, heeft men gemeend een geringen omweg van ongeveer 4000 el, langs Helmond en Eindhoven, te moeten maken, om die twee belangrijke plaatsen te naderen en in het genot van het versneld middel van gemeenschap te stellen.

Van Boxtel loopt de zuiderlijn over Tilburg tot Breda; vindt daar den bestaanden spoorweg van Breda tot Rosendaal, en gaat van die plaats, langs Bergen-op-Zoom, Goes en Middelburg, tot Vlissingen, in de rigting die ook vroeger was aangenomen.

De verbindingslijnen. Het heeft een punt van zeer ernstige overweging uitgemaakt, in welke rigting de verbinding van de Noorder- en Zuiderspoorwegen behoort plaats te hebben.

In het belang van den handel van Amsterdam en ook in dat der defensie had de Regering gaarne eene lijn voorgestaan, die, van Utrecht uitgaande, zich langs Vianen en Gorinchem zuidelijk had uitgestrekt, of wel in meer direkte rigting op 's Hertogenbosch aanliep. De bezwaren evenwel, waartoe die lijnen, wanneer men tot het bouwen van bruggen overgaat, voor de veiligheid der dijken kunnen aanleiding geven, hebben der Regering geene vrijheid gegeven, de verantwoording op zich te laden van de mogelijke onheilen, waarop steeds met zoo veel nadruk is gewezen.

Van daar dat tot uitgangspunt aan den Rijnspoorweg het station is aangenomen, overeenkomstig het advies der in 1853 geraadpleegde hoofdamtenuaren van den waterstaat, wier verslag aan de Kamer bekend is en waarnaar zoo veel noodig wordt verwezen.

Van Maarsbergen strekt zich deze verbindinglijn, langs Amerongen en Tiel, tot 's Hertogenbosch uit, en sluit te Boxtel aan de zuidelijke lijn aan.

Wil men later de stad Nijmegen aan de spoorweglijn verbinden, dan kan dit geschieden door een zijtak, uitgaande van Wamel tegen de Dordrechtse dijk, des verlangd wordende, zou te verhangen zijn in de rigting van Kleef, ter aansluiting aan den in Pruisen ontworpen spoorweg van Crefeld naar Kleef en de Nederlandsche grenzen.

Als tweede verbindinglijn heeft men gemeend te moeten aannemen de ook vroeger voorgestelde lijn Rotterdam-Dordrecht-Willemsdorp-Moerdijk-Breda; doch met dat onderscheid, dat bij het tegenwoordig ontwerp van het maken van eene brug over het Hollandsch Diep, tusschen Willemsdorp en Moerdijk, wordt afgezien.

Het overbrengen van reizigers en goederenwagens zal daar door stoomkracht geschieden, zoo als dit later wordt vermeld.

De Noordhollandsche lijn. Behalve de bovengenoemde spoorweglijnen meent de Regering dat ook eene verbinding van Amsterdam met de haven van het Nieuwe Diep niet mag achterwege blijven.

Van later onderzoek zal afhangen, of die verbindinglijn langs Haarlem, dan wel langs de Zaanstreek zal te voeren zijn. Vooral met betrekking tot de kosten van aanleg is eene keuze hieromtrent afhankelijk van de ont-

werpen, die voor het maken van een verbindingskanaal van Amsterdam naar de Noordzee zullen worden aangenomen. Men acht het voorbarig, zich nu reeds tot eene keuze te bepalen, en heeft daarom eene tweeledige rigting in de wet opgenomen.

Omtrent de rivierovergangen blijkt het dat er voor den Noorderspoorweg slechts één gevorderd wordt en wel over den IJssel bij Zutphen, waar die met een brug zal plaats hebben. In de Zuiderlijn en de verbindingslijnen komen bruggen over de Maas bij Venlo, den Nederrijn bij Amerongen, de Maas bij Lith, Rotterdam en Dordrecht. Omtrent de overgangen van de Oosterschelde en het Sloe zullen latere voorstellen worden gedaan.

Het ligt in de bedoeling ook over de Waal bij Tiel een brug te bouwen, doch in den eersten tijd zou men aldaar den overgang door stoomvaartuigen kunnen werkstelligen, wijl de brug begrepen is in de werken, die later zullen uitgevoerd worden. Van de brug over den Moerdijk is afgezien. Aldaar zal de overtocht door stoombooten plaats hebben.

De overgang van het IJ in de Noord-Hollandsche lijn wordt afhankelijk gemaakt van de wijze waarop de verbinding der Hoofdstad met de Noordzee zal plaats hebben.

In welken geest de wet op het lager onderwijs door sommigen wordt toegepast blijkt uit een proces tegen eene zuster van liefde te Nijmegen aangevangen en thans voor den Hoogen Raad hangende, nadat zij in de twee eerste instantiën was vrij gesproken. Wij ontvangen het verslag van de zitting van den Hoogen Raad, en deelen het hier mede. Wij onthouden ons van alle aanmerkingen. Wij zullen de uitspraak van de hoogste regterlijke magt afwachten. Later komen wij vermoedelijk daarop terug. Ziehier inmiddels het verslag:

Mejufvrouw Barbara van Hest, geestelijke zuster te Nijmegen, is gedagvaard voor het kantongerecht aldaar, wegens het op 1 December 1859 op de bijzondere school van mejufvrouw M. L. Essers (insgelijks geestelijke zuster) op den Doddendaal te Nijmegen geven van lager onderwijs, door aan een aantal meisjes onderwijs te geven in het naaijen en breijen en zulks zonder in het bezit te zijn van de bij de wet op het lager onderwijs van den 13 Augustus 1857 (Staatsblad N° 103) in art. 6 voorgeschreven bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid.

De kantonregter heeft de beklagde te dier zake echter van alle rechtsvervolging ontslagen, hoofdzakelijk op grond: dat wel regtelijk en overtuigend bewezen was, zoo door proces-verbaal van den heer distrikts-ambtenaar opziener in het eerste distrikt van Gelderland als door de mondelinge beëdigde verklaringen van getuigen, dat het bovengemelde feit had plaats gehad, doch dat bij art. 15 der aangehaalde wet bepaald is, dat deze wet niet toepasselijk is op hen, die uitsluitend onderwijs geven in een der vakken, vermeld onder i, n, o en p (handwerken voor meisjes) van art. 1 en op de daarvoor bestemde scholen; dat nu uit de verklaringen dier getuigen gebleken is, dat de beklagde uitsluitend in die handwerken onderwijs geeft en wel op de daartoe bestemde school; dat, wel is waar, mede gebleken is dat de voor die handwerken bestemde school zich bevindt in hetzelfde gebouw, waarin de school van mejufvrouw Essers is gevestigd, doch tevens dat de eerste geheel afgescheiden is van de bijzondere school van evengenoemde jufvrouw en zelfs een afzonderlijken in- en uitgang heeft en voorts met de school dier jufvrouw niets te doen heeft; dat derhalve door de beklagde uitsluitend onderwijs wordt gegeven in handwerken, niet vallende onder de toepassing der wet; dat mitsdien het ten laste gelegde feit noch misdadig, noch wanbedrijf, noch overtreding daartestelt.

Hervan appel door het Openbaar Ministerie. De arrondissements regtbank te Nijmegen, op het hooger beroep regt doende, heeft het vonnis des kantonregters vernietigd, doch de beklagde en geïntimeerde van het haar ten laste gelegde vrijgesproken, en wel hoofdzakelijk op de volgende gronden: dat door het bevestigde

verbaal en uit de verklaringen der getuigen blijkt, dat de schoolopziener, meergenoemd, zich begeven heeft naar het Liefdehuis, behoorende tot de Kongregatie der Zusters van Liefde te Tilburg, die bij koninklijk besluit openbaar erkend is, en ontwaard, dat zich in het benedenhuis kinderen bevonden onderwijs genietende in de school van mejufv. Essers, die in het bezit is van de bij de wet gevorderde bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid tot het geven van lager onderwijs; dat in het bovenhuis ook kinderen aanwezig waren, doch die, naar het hem, schoolopziener, voorkwam, uitsluitend in het naaijen en breijen werden onderwezen; dat op zijne gedane vraag, de beklagde en geintimeerde geene bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid heeft kunnen vertoonen; dat voorts de kinderen, aan wie door de tweede getuige (mejufv. Essers) lager onderwijs wordt gegeven, ook gebruik maken van het onderwijs in naaijen en breijen van de beklagde, en daarentegen eenigen, onder hare leiding geplaatst, ook gebruik maken van het onderwijs van de tweede getuige; dat evenwel de school der beklagde een afzonderlijken in- en uitgang heeft; dat beide zusters van liefde niet afhankelijk zijn van elkander maar beiden door het bestuur der kongregatie zijn aangesteld en kunnen worden ontslagen, en dat aangenomen moet worden, dat de naai- en breischool een gedeelte of klasse uitmaakt van de praedominerende school, waar lager onderwijs gegeven wordt door mej. Essers; dat nu wel door het openbaar ministerie is beweerd dat in het voorhanden geval een beroep op art. 15, in verband met art. 1 sub p, der wet niet te pas kon komen en anders op die wijze het bij de wet gevorderde toezigt illusoir zou worden gemaakt; doch dat bij art. 206 van het wetboek van strafvord. aan den regter de verplichting is opgelegd om voor alles een onderzoek naar het al of niet bewezene van het te laat gelegde feit te doen, en er nu in deze reeds dadelijk uit de feiten blijkt, dat de beklagde niet lager onderwijs gegeven heeft in de bijzondere school van de tweede getuige, mej. Essers, zoodat de beklagde daarvan moet worden vrijgesproken; dat toch uit de feiten alleen voortvloeit dat in een afzonderlijk vertrek onderwijs wordt gegeven in handwerken, welk onderwijs, krachtens art. 75 in verband met art. 1 sub k. niet aan de voorschriften der wet onderworpen is; dat er al degelijk moet worden aangenomen, dat iedere soort van onderwijs, uitgezonderd dat in handwerken en militair onderwijs aan het toezigt bij de wet voorgeschreven, is onderworpen; doch dat het toezigt niet ziet op den onderwijzer, die aan het hoofd der school geplaatst is, maar op het onderwijs zelf, blijkens art. 15, waar onderscheiden wordt tusschen het onderwijs, den onderwijzer en de school; dat toch eene andere opvatting zou leiden tot de ongerijmdheid, dat een hoofdonderwijzer van de school zou kunnen worden geweerd, op grond van eenig ander daar gegeven onderwijs; dat tot voorbeeld van die splitsing kan worden gewezen op de gevangenis, waar niet de school, maar het onderwijs aan toezigt onderworpen is, enz.

Van deze uitspraak door den officier van justitie in kassatie gekomen zijnde, is door hem eene memorie ingediend, bevattende twee middelen van kassatie, en wel: 1° schending van artt. 390 en 394 van het wetboek van Strafvordering, op grond dat de in deze plaats gehad hebbende vrijspraak eigenlijk de strekking had van een ontslag van regtvervolging, (waarin de schending van art. 394 bestond, is niet opgegeven, en is hier vermoedelijk, zoodat de heer raadsh. rapporteur in de zitting van den Hoogen Raad van heden opmerkte, aan eene vergissing te denken,) en dat altans de regter had moeten uitmaken, dat het hier geleverd wettig bewijs door tegenbewijs was ontzenuwd. Als tweede middel is aangevoerd: schending van artt. 1, 6 en 15 der wet van 13 Aug. 1857, op grond hoofdzakelijk dat in casu de sub no. 7 en art. 15 op genoemde uitzondering niet kan geacht worden aanwezig te zijn, waar de rede is eener bijzondere school, waarvan als hoofdonderwijzeresse bekend staat mej. Essers, terwijl in hetzelfde gebouw onderwijs wordt gegeven door eene daartoe onbevoegde, dezelfde kinderen zich klasse voor klasse in beide lokalen bevinden; dat derhalve aan het feit eene verkeerde kwalifikatie door den regter is gegeven en de wet verkeerd is toegepast.

Bij een contra-memorandum, door de gerequireerde ingediend, is de gedane vrijspraak verdedigd en voorts op het tweede middel beweerd, dat ook als de vrijpraak de strekking van een ontslag van regtvervolging mogt hebben, dit dan nog te regt is uitgesproken.

De heer advocaat-generaal Römer heeft als zijn gevoelen te kennen gegeven, dat de ingestelde voorziening in kassatie, als gericht tegen eene vrijpraak te regt of ten onrechte gegeven, is niet ontvankelijk. Hij gaf hoofdzakelijk te kennen, dat de gronden ten toeloge, dat hier een bedekt ontslag van regtvervolging zou zijn uitgesproken, hem niet hebben overtuigd, dat toch de regter, te regt of ten onrechte, heeft beslist, dat door de beklagde niet lager onderwijs is gegeven in de school van mejufv. Essers, en het door haar beklagde gegeven onderwijs in geen verband hoeg-

naamd staat met het onderwijs in de bijzondere school van de tweede getuige. Er is dus, zeide hij, hier eene vrijpraak op grond van gemis van een der bijzondere elementen voor het misdrijf. Juist de gevolgtrekkingen, door het openbaar ministerie uit de feiten afgeleid, zijn geheel feitelijk, en daarover is het oordeel geheel aan den *indea facti*. Op grond van een en ander heeft de advocaat-generaal gekonkludeerd tot niet-ontvankelijk verklaring van den requirant in zijne voorziening in kassatie, de kosten te dragen door den Staat.

De uitspraak in deze zaak is bepaald op 8 Mei.

De plannen van den minister van Financiën, waarover de kommissarissen des Konings zijn geraadpleegd, hebben hoofdzakelijk betrekking tot afschaffing der verbruiksbelastingen in de gemeenten en in verband daarmede tot het meer gemakkelijk maken van de regeling der Financiën in de grote steden.

Gelijk bekend is, verschijnen de meikevers geregeld om de vier jaar in buitengewone menigte, omdat de kever van het tijdstip af, waarop het ei gelegd is, tot aan zijne ontwikkeling door masker en pop, vier jaren bezigt. Het jaar 1860 zal zulk een keverjaar zijn.

De prijzen van het Vee, besteed ter markt van gisteren, waren als volgt: Runderen, wegende 650 £, 1ste kwal. f 200, 2de kwal. f 160; idem weg. 600 £, 1ste kwal. f 160, 2de kwal. f 140; idem weg. 550 £, 1ste kwal. f 160, 2de kwal. f 120. Melk en Kalkkoeijen f 100 tot f 150. Schapen van f 24 tot f 30. Varkens van 50 tot 54 ct. het Ned. £.

Z. M. heeft benoemd: tot 's Konings Kommissaris in de prov. Utrecht, E. C. U. van Doorn, onder toekenning van eervol ontslag als lid van den Raad van State; tot schoolopziener in het derde schooldistrict der prov. Zuid-Holland, dr. J. Boscha Jr.; goedgekeurd de benoeming van G. C. Fabius, tot sekretaris der gem. Landsmeer; op zijn verzoek eervol ontslagen: als plaatsverv. kantonregter te Maarsse, mr. E. van Voorthuysen; alsmede jhr. mr. M. J. L. J. H. A. Heldewier, tot hiertoe Zr. Ms. zaakgelastigde bij het hof van Portugal, in diezelfde hoedanigheid overgeplaatst bij dat van Sardinië.

ZWOLLE, 22 April. Men vleit zich hier, dat de onderneming van den centralen spoorweg Utrecht-Zwolle spoedig tot stand zal komen. Tot vinding der middelen daartoe, zal ook in deze stad de gelegenheid tot deelneming in de maatschappij worden opengesteld en het is te verwachten, dat de stedelijke Regering, na reeds eenmaal getoond te hebben dat zij tot aanzienlijke geldelijke offers bereid is, ook nu zal besleffen, dat zich voor het belang van Zwolle geen beter spoorweginnig kan voordoen, dan die het langs den kortsten weg met Utrecht, en daardoor met Amsterdam en Rotterdam in verbinding stelt.

MAASTRICHT, 20 April. De vrijwillige bijdragen in deze provincie, ten behoeve der pauselijke schatkist bedragen op heden reeds de aanzienlijke som van franken 125,645.31. Men verwacht echter nog belangrijke sommen.

AMERSFOORT, 24 April. De heer G. van Berkum, wonende te Arnhem, is aannemer geworden van het bouwen van tien paardestallen op de legerplaats te Millingen, voor de som van f28000.

De telegraaf meldt heden het volgende:

PARIJS, 24 April. De *Moniteur* deelt de volgende dépêches mede:

TURIJN, 23 April. De Savoische militairen, welke zich hier bevinden, hebben gisteren gestemd; 3082 hebben voor, 127 tegen de inlijving gestemd; van de 186 militairen van Nizza, tot de bezetting dezer hoofdstad behoorende, hebben 157 voor de inlijving gestemd.

GENÈVE, 23 April. De uitslag der stemming van sommige stede van Noordelijk Savoye, als Chablais, Faucigny, Bonneville, Thonon, Pylloney, Laroche, Petit-Bernard, St. Julien, is bekend. Bijna al de stemmen zijn voor de inlijving uitgebracht. Er heerscht de meest volmaakte orde. De geestdrift is algemeen.

CHAMBERY, 23 April. Er heerscht een onbeschrijfelijke geestdrift ten gunste van Frankrijk. Zelfs de pogingen om een zeker aantal kiezers aan de stemming geen deel te doen nemen, zijn volkomen mislukt. In het arrondissement St-Jean Maurienne hebben de kiezers zich eenstemmig voor de inlijving bij Frankrijk verklaard. Te Faucigny heeft Frankrijk eveneens schier alle stemmen op zich vereenigd. Te Bonneville stemden 2761 kiezers voor en 1 tegen de inlijving. Te Chambéry waren 3800 kiezers ingeschreven, waarvan 3380 voor de inlijving stemden. Te Ancey stemden de kiezers eenstemmig in denzelfden geest. De bekende uitslag is dat 30,000 voor de inlijving gestemd hebben.

LONDEN, 23 April. In de zitting van het Lagerhuis op heden stelde lord Normanby voor, dat het Huis een blijk van afkeuring zou geven met het oog op de geheime briefwisseling, die ten aanzien der kwestie van Savoye tusschen lord Cowley en lord John Russell plaats had. Lord Normanby begeerde, dat het Huis de noodzakelijkheid erkennen zou die er soms kan be-

staan om eene geheime briefwisseling te voeren, maar levens verklaren zou, dat over feiten van zulk een overwegend belang slechts officieele korrespondentie plaats mogt hebben.

De regering gaf hierop eenige inlichtingen, waartuit bleek, dat door graaf Walewski wel is waar aan lord Cowley in Nov. 11. was medegedeeld, dat Frankrijk Savoye en Nizza zou eischen voor het geval dat Sardinië de inlijving der Hertogdommen mogt bewerken, maar dat lord Cowley dit als niets anders kon beschouwen dan als de mededeeling eener persoonlijke zienswijze van den graaf, waarvan lord Cowley wel is waar aan lord John Russell kennis gaf, maar waarvan deze aan het Lagerhuis geene mededeeling kon doen. Eerst in Febr. ontving de Britsche regering eenig officieel bericht van de zaak, waarna zij het Huis overwijd daarvan mededeeling deed.

Nadat hierover nog eene korte gedachtenwisseling plaats had, trok lord Normanby zijne motie in.

WEENEN, 24 April. Prins Constantyn Czartoryski is heden ochtend alhier overleden; hij was den 28 Oktober 1773 geboren.

ROME, 23 April. Eene dagorde is hier uitgevaardigd, houdende: dat mgr. de Mérode, tot minister van oorlog benoemd, met de taak is belast te waken voor de belangen en te zorgen voor de behoeften des legers in deze oogenblikken, nu het christelijke Italië de gevaren kent, welke het erfgoed der Kerk dreigen. De nieuwe minister zegt, dat hij zeer zorgvuldig de hem opgedragen taak zal vervullen, en met belangstelling zal waken voor de soldaten, wier getrouwheid in den reeds verlopen tijd een zekeren waarborg oplevert voor hun gedrag in de toekomst.

BUITENLANDSCHE BERICHTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 April. De *Moniteur de l'armée* beoordeelt de inlijving van Savoye uit een militair oogpunt volgenderwijs: De magt van Savoye is steeds die geweest de Alpen te kunnen bewaken; die van Nizza was steeds den sleutel van midden-Italië te bezitten. Maar nu Frankrijk Savoye en Nizza verkrijgt, wordt dat rijk in zekeren zin uit een topografiesch gezigtspunt de bewaker en beschermder der Alpen. Eenmaal de inlijving voltrokken is 't niet meer mogelijk aan de oostzijde op ons grondgebied te vallen, zoodat toen de Alpen pas sinds 1815 aan Sardinië behoorden. Zonder gevecht kan men niet meer de Bar bezetten. Het een vóór Frankrijks militaire grenzen van het meer van Genève tot aan den mond der Bar zijn tegen een onverwachten inval beschermd. In het bezit der westelijke Alpenrugge heeft Frankrijk dezelfde voordeelen, die zijn nabuur aan de oostelijke bergrugge geniet. Nu beschermt die groote bergketen den eenen der beide Staten niet meer ten nadeele van den anderen. De Franchen hebben het regt te zeggen: „Wij zijn te huis, even goed als de Sardiniërs dit kunnen zeggen.”

— Te Chalons is een gedeelte van de voor het leger aldaar bestemde troepen aangekomen; het zal minstens eens zoo talrijk zijn dan verleden jaar en veel artillerie en kavallerie hebben.

— Naar gezegd wordt zal de Keizerlijke prins den titel van graaf van Nizza, en de heer Pietri dien van graaf van Villefranche verkrijgen. De bewoners der stad Nizza, zouden dit wenschen; alans dit wordt beweerd.

— De Keizer heeft een onderzoek bevolen ter zake van het gedrag des pastoors van Montmorency, die op den kansel zeide: „Napoleón I stierf op St. Helena, omdat hij den Paus had aangerand; waar zal Napoleón III sterven?”

— Verscheidene Bisschoppen hebben, ondanks het verbod, de exkommunikatiebreve in hunne kathedraalen voorgelezen. Daar de indruk hierdoor op de geloovigen te weeg gebragt groot was, is er een ministerraad gehouden om te beraadslagen of er reden tot vervolging was; maar de Keizer heeft dit ontkenend beslist en de zaak is er bij gebleven.

— Nopens de gevangenneming van den graaf de Montemolin en zijn broeder, waarvan men het bericht leest, verneemt men, dat het huis, waarin men onderstelde dat zij zich verborgen hielden, des nachts was omsingeld. Nadat men herhaaldelijk te vergeefs had gezocht om toegang te verkrijgen, is een gedarme door een der ramen naar binnen gegaan. De prinsen waren gekleed en verklaarden op de gedane vraag, dat zij de Infanten waren. Algemeen verlangte de openbare pers, dat zij een gewonen krijgstraad zullen te regt gesteld worden. Volgens de *Correspondentia autografa* zal hieromtrent geen besluit worden genomen vóór de terugkomst van den marschalk O'Donnell; gemeld half officieel blad is van oordeel, dat de prinsen voor den schaat zullen te regt staan. De terechtstelling van generaal Ortega schijnt op de bladen nog al indruk te hebben gemaakt. Vele

die bij gelegenheid dier zaak het Spaansche goevernement buitensporig streng beoordeelden, hebben met een zweem van genoeg, tijdingen medegedeeld welke het gedrag der Spaansche overheid in een zeer donker licht stellen. Onder andere wordt gemeld, dat te Bilbao en te Valladolid lieden, zonder gëvonnisd te zijn, ter dood waren gebracht. Maar nu zijn die bladen verplicht, dat nieuws te logenstraffen, en te erkennen, dat Carion te Palencia en twee anderen, in de nabijheid van Bilbao gefusilleerd, degelijk tot die straf door een bevoegde regtbank, krachtens de wet van 17 April 1821 veroordeeld waren.

Uit Konstantinopel wordt geschreven dat de hertog van Brabant door den Sultan in persoon ontvangen is en voor hem het paleis van Reschid pacha aan den Boforus ter beschikking heeft gesteld. De Sultan heeft er hem een bezoek gegeven, en op diens uitnoodiging zal de hertog zijn verblijf tot het Beiramfeest verlengen. Ter eere van den hertog werd in de schouwburgzaal van het serail een Italiaansche opera opgevoerd, waarbij de vreemde gezanten tegenwoordig waren, behalve de Russische, en wel uithoofde van den Griekschen Goeden Vrijdag. Het verblijf van den hertog te Konstantinopel zal verscheidene miljoenen kosten; alleen de Italiaansche kok Vallauri, die de tafel van den hertog voorziet, ontvangt iederen dag 80,000 piasters (ongeveer 2500 gulden). Omtrent de ongeregeldeheden te hier, stede verneemt men nader dat, toen op den Griekschen Goeden Vrijdag een processie ten kwart over drie ure 's namiddags naar de hoofdkerk toog, twee of drie vuile eijeren, zooals sommigen beweren, tegen het verhemelte waaronder de hooge geestelijkheid ging, geworpen werden, anderen zeggen dat het op den mijter van den hoogen geestelijke was gemunt, dien men bereids patriarch noemt. Men gaf voor dat de eijeren uit een huis tegenover het hotel van het Pruisische gezantschap, door een Fransche familie bezond, geworpen waren. Dat huis werd spoedig belegerd, maar aangezien het een steenen huis en op Oostersche wijze tegen brand en roof als een vesting gebouwd was, zoo wederstond het geweld. Een Franschman, die op de straat tot rust aanmaande, werd half dood geslagen. De volksdrom werd intusschen grooter in de vier ellen breede en eenige honderde voeten lange straat, waar de hotels der Engelsche, Pruisische en Sardijnische gezanten zijn. Het rumoer duurde tot de donker viel en tegen zes ure toen de deuren van het huis uit hare hengsels waren geligt stormde het volk binnen; maar de bewoners waren gelukkig over de daken, of door een opening naar de belendende huizen gevlugt. Alles van de versterking tot den kelder werd kort en klein geslagen, waarop een troep met de trofeën der vernieling naar het hotel van den Griekschen gezant trok; waar een der plunderaars tegen een venster opklom, zeggierend met zijn buit wuifde en den gezaat een hoera! toeriep.

ENGLAND.

LONDEN, 23 April. De meerderheid der mogendheden, onderteekenaars van de Wiener slotakte, zijn het eens omtrent het volgende: Langs gewonnen diplomatieken weg met men overeenkomen omtrent de redactie van het Protocol, waarin de waarborgen ten gunste van Zwitserland zullen worden voorbehouden. De vertegenwoordigers derzelfde mogendheden te Parijs zullen belast worden om het te voren vastgesteld protocol te onderteekenen, waarna Frankrijk de latere overeenkomst regtstreeks met Zwitserland zal sluiten. De konferentie zal dan, nog eens enkele zitting houden, alleen om de grondslagen van de regtstreeksch tusschen Frankrijk en Zwitserland gesloten overeenkomst te bekrachtigen.

Het Court Journal geeft te lezen, dat de prins van Wales, die naar gezegd is, de volgende week op reis naar Kanadä zou gaan, eenigen tijd in Buckingham-palace zal toeven en ter zijn studiën voortzetten. Aan het Kanadäsche parlement is dan ook officieel berigt dat de prins niet eerder dan den 10^{en} Junij naar Kanadä scheep zal gaan.

De laatste berigten uit Indië melden dat te Dacca een zware brand is uitgebarsten, waarbij de helft der stad in de asch gelegd werd en 8000 gezinnen zonder lak zijn.

DUITSCHLAND.

WIENEN, 21 April. Men verzekert dat de ministeriële Krisis ten einde is en de liberale partij de overwinning heeft behaald. Baron von Hubner komt terug aan het ministerie. Ook zal de heer von Schmerling een portefeulle krijgen. Of graaf von Rechberg in het kabinet blijft of niet stellig bekend, doch men vermoedt dat dit geval zal zijn, te meer als men in aanmerking neemt dat hij in den laatsten tijd veel deed om in Hongarije hervormingen in te voeren en zich voor het programma des heeren von Hubner telde in de Krisis.

De minister von Bruck is in den afgelopen nacht aan een hersenslagting plotseling ziek geworden; naat hij eene aderlating had ondergaan, was zijn toestand verbeterd, zoodat er geen vrees bestond voor een nood-

lottigen afloop, doch omstreeks 6 ure verergerde die in zulk een mate dat hij een oogenblik later overleden is. De rijkraad Pléner is ad interim met de portefeulle van Financiën belast.

Uit Belgrado wordt geschreven dat prins Milosch de kanker aan de bovenlip heeft en er verschijnselen van waterzucht ontstaan. Sedert veertien maanden heeft men den prins vele honderden bloedzuigers gelegd en een en twintig malen heeft men hem moeten aderslaten om de ontsteking te beletten. De waterzucht, die te voorschijn komt, zal waarschijnlijk een einde aan zijn dagen maken.

BERLIJN, 22 April. De aanzienlijke meerderheid van 139 stemmen, gisteren verkregen voor het besluit betreffende de Hessische kwestie, in verband met de voorgegane discussiën, is de beste bestrijding der sinds eenige dagen verspreide geruchten wegens een aanstaanden bond tusschen Pruisen en Oostenrijk. De vertegenwoordiging heeft zich sterk daartegen verzet, wyl Pruisens roeping en taak in Duitschland hiermede geheel niet in overeenstemming zouden zijn.

[Aldus laten zich Deutsche bladen uit! Wat moet er van Duitschland worden, wanneer een verbond van Oostenrijk en Pruisen in het laatste land als een ramp beschouwd wordt! De zoogenaamde liberale partij in Pruisen en haar organen bereiden Lodewijk Napoleon reeds nu een gemakkelijke zegepraal aan den Rijn voor.]

De Dresdener Zeitung behelst het volgende artikel: 't Is de vraag of de verkrachting van Zwitserlands regten op het onzijdig gedeelte van Savoye vordert dat Duitschland krachtadig de eischen van den Zwitserschen bond ondersteune, of dat er andere grootere, gewigtiger en nadeeliger verkrachtingen zijn gepleegd die veeleer Duitschlands interventie eischen. Een blik op Italië is voldoende om die vraag te beantwoorden. De Deutsche regeringen hebben openlijk genoeg aan de Deutsche groote mogendheden verklaard dat zij tot alle opofferingen bereid waren om de regtverkrachtingen in Italië te beletten, en zelfs na den vrede van Villafranca hebben zij zich bereid betoond eene staatkunde te ondersteunen, die latere verstoringsen van het Europeesche evenwigt zouden belet hebben.

Maar hun politiek heeft gedurende en na den oorlog de goedkeuring der onzijdige mogendheden niet verworven. In Midden-Italië zijn de aanhechtingen voltrokken; die van Savoye is op het punt voltrokken te worden. Tegenover die aanrandingen der traktaten is de Zwitsersche zaak van weinig gewigt. Men heeft Oostenrijk het onderspit laten delven; en een weerstand biedende politiek zal niet eerder mogelijk zijn dan wanneer Oostenrijk zijne krachten hersteld heeft. Nu kan men Oostenrijks gewigt ten aanzien der Deutsche belangen naar waarde schatten. Thans, nu Oostenrijk gedwongen is te rusten, deelt het 't lot der andere mogendheden, die Zwitserland niet kunnen bijstaan."

ZWITSERLAND.

BERN, 22 April. Een blad van Lausanne bevat eene dépêche des heeren de Thouvenel aan Frankrijks vertegenwoordiger alhier. Daarin worden de antwoorden herhaald, welke de Parijsche minister van Buitenlandsche Zaken aan den Bondsgezant, den heer Kern, op zekere voorstellen gaf.

Er wordt in gezien dat, reeds voor Sardinie tot den afstand van Savoye en Nizza besloten had, Zwitserland een geheim verdrag met het kabinet der Tuileriën wenschte te sluiten, ten einde gezegde gewesten onder elkander te verdeelen.

Dit werd te Parijs niet aangenomen en eerst toen rigtte de Bond zich tot de mogendheden van het Weenerverdrag om op de instandhouding daarvan aan te brengen.

Men betwijfelt zeer of de bekendmaking dezer bijzonderheid den Bond voordeel zal zijn.

ROME, 21 April. 't Is nu bekend dat generaal Lamoricière bij graaf Gramont en generaal Goyon geen bezoek heeft afgelegd dan op bepaald verzoek des H. Vaders.

De hertog van Modena, zoo leest men in een korrespondentie, die nog 8000 man trouwe troepen bezat, heeft die onder het kommandement gesteld van den nieuwen opperbevelhebber des Pauselijken legers, die wenscht dat Pius IX. zich naar Ancona begeve, terwijl hij zou bepröeven de Romagna te herwinnen. In allen geval kan men zich overtuigd houden, dat hij niet bij een ijdelijke houding zal bepalen, maar veeleer een deel nemen aan de gebeurtenissen, die thans op het Schiereiland plaats hebben en door geweld van wapenen de Romagna misschien ook Parma en Modena zal trachten te herwinnen.

TURIJN, 20 April. Er heerscht steeds de groote onzekerheid nopens hetgeen op Sibië gebeurt. Een dépêche uit Genua meldt dat den 10^{en} April 30,000 opstandelingen de koninklijke troepen in Palermo beleger-

den, dat in den omtrek dier stad twee kanonnen door het volk waren genomen en dat eindelijk te Trapani zich de troepen met de muiters verbreederd hadden. Hier twijfelt men aan de waarheid dier berigten, 't geen evenwel niet belet dat zij diepen indruk maken en groote verwachtingen wekten.

De leden van het Napolitaansch komitee bestormen den hier gebleven minister met verzoeken. Farini was den vorigen dag naar den Koning gereisd, en men geloofte dat de Napolische uitgewekenen uit Genua naar Sibië zullen vertrekken. Te Genua en te La Spezzia liggen drie schepen gereed om naar Ravenna en Rimini te steevenen. Hun reis brengt men in verband met hetgeen Cavour betreffende de bescherming der op Sibië zijnde Sardijnische onderdanen gezegd heeft.

Brieven uit Romé melden dat generaal Lamoricière aan de versterking van Ancona ijverig doet werken. Hij moet gezegd hebben tegen de maand Junij 40,000 man bijeen te zullen hebben. Hij heeft acht kanonnen uit den Engelenburg genomen, waarvan de Franschen zich bedienen. Zijn hoofdkwartier zal naar Spoleten verlegd worden.

Men is hier en in de Romagna stellig overtuigd dat de generaal aanvallenderwijs zal ageren, welke meening versterkt wordt door de omstandigheid dat Fanti troepen in de rigting van la Catholica en Lamoricière in die van Pesaro laat oprukken. Den 2 Mei wacht men maarschalk Vaillant te Genua. 't Is bepaald dat Garibaldi en Laurent de Robandi, (uit Nizza) te Turijn gekozen zullen worden.

STADSNIEUWS.

24ste Staats-Loterij. (Prijsen van f 1000 en daarboven. 5de Klasse, 2de Lijst: N° 2831, 2674 en 4132 ieder f 1000.)

BURGEBLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 24 April.
GEVALLEN (20 April): A. A. Boeken, geb. Batten, D. — (21 April): G. A. Kühn, geb. Rietveld, D.
OVERLEDEN (19 April): C. N. Gartner, 3 j., 2 m.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek ..	f 21,70 a	—	Pruisische ..	f 3 1/2	—
d ^o . Nation. ..	28,60	—	Spaansche ..	2,55	—
Napelsche ..	—	—	d ^o . Buitenl. ..	55 1/2	—
Div. in 4 ..	11,65	—	Hamb. Russ. ..	98	—
Eng. Russen ..	14,65	—	Russ. in Z. R. ..	3 1/2	—
Fransche ..	55 1/2	—	Polen ..	35 1/2	—
Belgische ..	55 3/4	—	Fl. ..	26 1/2	—
			Amerik. in D.	f 2,35.	

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken a / 10 per Stuk ..	f 9,55 a 9,75	
Oude Grande Dukaten ..	5,50	5,60
Wigtige Souvereinen ..	11,65	11,75
" Pistolen ..	9,50	9,60
Stukken van 20 Franks ..	9,25	9,35
Baren Goud en Specien a / 1442,60 per Ned. a fijn 9 1/4 a 10 1/4 pc.		

ZILVEREN SPECIEN.

Plasters ..	per Stuk f 2,55 a 2,60	
Stukken van 5 Franks ..	2,38	2,35
Brabandsche Kroonen ..	2,65	2,70
Fransche ..	2,70	2,75
Pruisische Daalders ..	1,75	1,75
Zilver 1000 a 980 ..		
" 900 a 700 ..	f 104,20 a 102 1/2	

Wisselkoers.

2/m. Parijs ..	f 55 1/2	2/m. Lissabon ..	f 38 3/4
Zigt ..	55	2/m. Napels ..	79 3/4
2/m. Barcelona ..	55 1/2	3/m. Petersburg ..	168
1/2 m. ..	55 1/2	5/w. Weenen ..	86
2/m. Madrid ..	240	" Augsburg ..	99
" Cadix ..	241	" Frankfort ..	92 1/2
" Sevilla ..	237	2/m. Hamburg ..	35 1/2
" Bilbao ..	237	Zigt ..	35 1/2
" Lissabon ..	40 1/2	2/m. Londen ..	11,60
" Porto ..	41	Zigt ..	11,70
2/m. Genua ..	45 1/2	Rotterdam ..	1 1/2

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 23 April. België 2 1/2 pc. — Metal. 50 1/2 g; Nation. 58 1/2; Spanje 1 1/2 pc. —
PARIS, 23 April. 3 pc. Rent. — id. 96.10, Fr.-Oost. Spoorw. 53 1/2; — id. 766. —; 3 pc. Spanje 45 1/2; 1 1/2 pc. id. —; Russ. Spoorw. Aktiën —; Rom. Lez. —
MADRID, 21 April. Spanje 3 pc. 46.75; 1 1/2 pc. 36.55.
LONDEN, 23 April. Cons. 2 1/4 a —; Braz. 5 pc. —; Metall. —; 4 1/2 pc. Pens. —; 3 pc. id. —; 4 1/2 pc. id. —; 3 pc. —; 3 1/2 pc. Grenada — a —; id. nitgeraade — a —; 2 1/2 pc. Venez. — a —; 1 pc. id. — a —; 3 pc. Port. 44 a —; 3 pc. Spanje 47 1/2 a —; 1 1/2 pc. id. 35 1/2 a —; Coupns 4 1/2 a —; Amort. — a —; 4 1/2 pc. Russen 96 1/2 a —; 1 1/2 pc. id. — a —; 2 1/2 pc. Holland —

